

4) Neimenovan dobrotnik iz Dravskega polja 5 fl., 5) Gospa Kuster v Celji 4 fl. (2 fl. društvu, 2 fl. k zidanju poslopja), 6) Č. g. Janko Böheim, vikar v Laškem trgu 3 fl., 7) Č. g. France Heber, kapl. v Laškem trgu 2 fl., 8) N. Langmajer, pos. v Celjski okolici k zidanju šolsk. poslopja 5 fl., 9) Neimenovan iz celjske okolice v enaki namen 1 fl. Bog povrni!

Duhovne vaje za duhovnike Lavantinske škofije bodo letos v Mariboru v cerkvi sv. Alojzija od 30. avgusta do 3. septembra. Vodil jih bode slavnoznani pisatelj in govornik č. o. Patiss, jezuit od sv. Andreja na Koroškem. Konkurne druge letošnje skušnje pa bodo teden poprej, namreč dne 24., 25. in 26. avgusta t. l.

Slovensko uradovanje v cerkvenih zadevah sklenoli so tirjati duhovniki ptujske, veliko-nedeljske in završke dekanije zbrani na shodu (konferenciji) v Ptuiju, dalje duhovniki dekanije Podravske zbrani v Hočah. To je času popolnem primerno. Narodi slovanski v Avstriji zahtevajo svoje narodne pravice. Treba je, da tudi v cerkvenih zadevah preneha 100letno nemško birokratstvo. Na Slovenskem oznanjujejo duhovniki Kristusa v slovenščini, spovedavajo slovenski, katehizirajo slovenski, zakaj bi tedaj vse drugo moralo biti nemško? Le nevednost, nesposobnost poleg nedostojne mrznje in grdega renegatstva more protiviti se toliko opravičenim, koristnim in potrebnim narodnim zahtevam Slovencev!

Cerkovniška in učiteljska služba bila je pred 10. leti združena. Učitelji imeli so znatnih dohodkov, a šolski potroški bili so menje občutljivi. Naenkrat so obedve službi razdružili in ljudem naložili skoraj uže neznosljivih bremen pa ne moremo reči, da se učiteljem gmotno dobro godi. Le v Saleburškem ostalo je pri starem na 10 let. Učitelji so s tem prav zadovoljni in je se letos sklenolo, da ostane pri starem zopet 10 let.

Cerkev srca Jezusovega v Gradci so sedaj sklenoli zidati po črtežu g. Hauberrisserja ter bo stavba stala 211.000 fl.

Mučeniško smrt za vero Kristusovo je leta 1878. storilo 85 misijonarjev. Največ izmed njih bilo je redovnikov jezuitov in lazaristov. Po narodnosti bilo je 29 Francozov. Kri prelila je se na Kitajskem, Japonskem, v Indiji, v Ameriki in Afriki.

Gospodarske stvari.

Črmica, vrančni prisad, pereči ogenj.

Kmetovalec je skoro celo leto razpostavljen hudim posledicam vremenskih uim. Tako tudi letos. Nedavno je deževje nagajalo, da mnogi niso mogli sena dobro domu spraviti, zdaj pa uže jim druga nesreča preti po hudi vročini, vsled katere tu in tam boleha živina, in tu v prvi vrsti stoji tista

nagla bolezen, ki vso kri ustrupeni, posebno možgane, vranico, pa tudi druge dele života zalije in se kužni črn, navadno vrančni prisad ali vrančni sajevic (Anthrax, Milzbrand) imenuje. Spozna se ta bolezen prav lahko. Ob enem času ali kmalu zaporedoma in z enakimi znamenji živino napade in jo tako naglo umori, da je včasih v malo urah zdrava in mrtva. Mrtvo truplo začne sila naglo gnjiti. Iz začetka napade najraje najbolj močno in dobro rejeno živino. Ko se bolezen v kak hlev pritepe, umori rada več živine; včasih ves hlev sprazni.

Ko živinčje zboli, se začne tresti, posebno na zadnjem konci života, gobec postane bolj vroč in večkrat se zapazijo na gobčevi koži črnkaste lise; živina neha jesti in prežvekovati; o začetku je blato trdo, kmalu pa postane mehko, in je včasih s črno krvijo zmešano, ritnik je hudo zatekel in s strjeno krvijo zaseden; seavница je večidel črnkasta in gosta, včasih celó s črno krvijo zmešana, večkrat pa samo kri črno kot oglje ali saje in gosto kot kolomaz (šmir) živina šči (črmasta krvomoča). Včasih se tudi po koži izpušijo oteklina. Čeravno se ta bolezen pod mnogo vrstnimi podobami prikaže, vendar je vedno ena in ista bolezen in obstoji v popolno sprideni krvi, ki se zdaj na ta, zdaj na uni del trupla zaleti, ter ondi zastaja. Najde se toraj pri raztelesovanji na tej bolezni bolne živine kri v vseh žilicah črna in gosta, vranica večidel, a ne vselej, bolj velika, črna, s krvijo napojena, in v čevih, v ledji ali okrog ritnika je črna kri zasedena, kjer večje ali manjše lise napravi. Vzrok te bolezni je posebno velika vročina, katera živino včasih tudi v hlevih zadene, če proti solncu ležé, da ves dan solnce va-nje sije, kakor tudi, če so hlevi z živino preveč nabasani in presoparni, in se malo ali celó nič ne prezračijo. — Pa tudi na paši živina večkrat veliko vročino trpi, če se pase na solčnih krajih, kamor solnce zeló pripeka, ravno tako tudi, če se živina v hudi vročini preveč goni ali če mora pretežko delati. Taka vročina je pa posebno takrat škodljiva, kedar živini pijače primanjkuje. — Ravno tako je tudi spridena in sparjena klaja in slaba mlačna voda iz luž, bazarjev ali mlak vzrok te bolezni; pa tudi nečisti zrak, ki se večkrat napravi, če v hlevu preveč gnoja leži, — če hlevi nimajo oken, da bi se mogli prezračevati.

Odvrniti se ta bolezen mnogokrat more, če se vse na tanko stori, česar je potreba, da se odvrnejo ravnokar popisani vzroki; ozdraviti jo pa, ko je živina uže zbolela, je velika težava. Ob času, ko uže začne živina na tej bolezni tu in tam bolehati, naj se močni in dobro rejeni živini manj in tudi manj tečne klaje daje, vendar je pa lahko prebavljive klaje treba; najbolja je frišna trava, tudi repa, korenje, pesa je dobra, dobra suha klaja naj se osoli. Na pašo pa se sme goniti živina le zjutraj in zvečer, ko ni vroče;

močvirnatih, lužnatih in presolnčnih pašnikov treba se je ogibati. Hlevi naj se vedno dobro čedijo in prezračujejo, ko živine ni v hlevu; nikdar ne smejo hlevi z živino prenapolnjeni biti, da niso presoparni; če so prenapolnjeni, mora se nekoliko živine v kako šupo ali na kak drugi senčni kraj postaviti. Če hlevi proti solncu ležijo, naj se krog in krog zelene veje postavijo, da vročina tako v hlev ne pritiska, nikdar ne sme v hlevu preveč gnoja ležati. Mrzle in čiste vode se mora živini večkrat ponujati, o veliki vročini najmanj štirikrat na dan; voda naj se osoli ali s kisom (jesihom) zmeša, ali se dá zelence ali repnice živini večkrat piti, ali naj se nezrelo sadje stolče in za pijačo ali za zobanje daje. Živina, če je mogoče, naj se da v tekoči vodi vsaj enkrat na dan skopati: treba je pa paziti, da se pri tem ne prehladi; če pa ni blizu tekoče vode, naj se živina z mrzlo vodo vsaj enkrat na dan polije in potem s slamo do suhega drgne. Živina, ki vozi, se ne sme nikdar ob času te bolezn v silno vročih dnevih vprezati.

Kedar je pa kužni črm kako živino uže napadel, naj se zdrava od bolne loči in drugam prestavi; pregledati je treba na tanko vso čedo, da se nobena bolna med zdravo ne postavi. Koj o začetku bolezni naj se bolni živini, posebno dobrorejeni, na vratni žili pušča (8 do 12 maselcev krvi). Poliva naj se živina na vsako drugo uro po vsem životu z mrzlo vodo, in naj se potem s slamo dobro drgne. Za pijačo naj se jej daje večkrat na dan okisane vode; če pa noče piti, se jej more masele jesiha v poliču vode trikrat na dan noter viliti. Jesti naj se da živini celo malo in le frišne klaje. Teloh naj se živini prej ko je mogoče v podvratnik zavleče. Vrh tega se daje živini v vodi raztopljenega solitarja pol lota, kafe pa pol kvintela z moko in vodo, in testo zmešanega; v hudi sili vsake dve uri, sicer pa trikrat na dan. Potreba pa je, da se vsak človek varuje, ki se z bolno ali mrtvo živino peča, da se na kako vižo ne rani ali pa z gnojem, s krvijo, s slinami ne oskruni, ker je to strašno nevarno. Crknena živina se hitro odpelje in se s kožo vred 6 čevljev globoko zakoplje, ali pa se še le potem previdno odere, ko se je popolno shladila. Meso in nobena reč se od take živine, česa se je tudi pobila, nikdar ne sme vživati, ker je to uže veliko ljudi v grob spravilo. Hlev in vse orodje, s katerim je bolna živina v kako dotiko prišla, mora se skrbno počediti, z lugom zmiti in zidovje pobeliti, tla, kjer je bolna živina stala, se morajo nekoliko skopati in hlev z žveplom pokaditi, potem kakih 14 dni odprt pustiti, da se prevetri. Ker je vrančni prisad zelo kužen, zato je dolžnost vsakemu gospodarju, da kar brž naznani županu, ko mu je kako živinče zbolelo, da onto ces. okrajni gosposki vedeti dá, katera potem stori, kar postava veleva.

„Novice.“

Kdaj je pravi čas žeti razne sorte žita.

III. Da se pravi čas za žetev zadene, mora kmetovavec na njivo iti in tam zrnje v klasji in latji pregledati. Brž ko ni več mlečnato, ampak že testasto in debelo, je čas, da se dene pod srp žito. Ko bi se želo, dokler je zrnje še mlečnato, se to preveč skriči, če se pa žetev predolgo odlašala, tako da zrnje v klasji popolnoma dozori in se strdi, ima manj moke v sebi in še ta ni tako dobra, ker mekine predebele ostanejo. Vrh tega pa se tudi mnogo zrnja po izkapanji pozgubi. Skušen kmetovavec je to zgubo cenil na deseti del celega pridelka. Da je tudi slama od rano požetega žita dosti boljše in večje vrednosti glede na krmivno moč kakor pa od pozno požetega, to je znana in jasna stvar. In tam, kjer je slama velik del živinske klaje, je to velevažna reč. V marsikaterih krajih slama ni dosti boljši kup od sena. Če je pa slama vže na njivi popolnoma dozorela, in če jo je še vrh tega veter in dež iztepel in izpral, je kot živinska klaja skoraj vso redvno moč pozgubila, in živina se bo ob taki slamnati klaji le slabo počutila. Če se je pa žito poželo, dokler je bilo v bilji še nekaj soka, je tudi slama boljša živinska krma in to dosti boljše, kakor si to marsikdo misli.

Konečno hočemo še na kratko omeniti, kako je treba s požetim žitom ravnati. Požeto žito ne sme predolgo nepovezano ali v snopji na njivi ležati, ampak brž v snope poveže in v stavke razpostavi ali pa v kozolce ali stoge porazobesi. Če se debeli snopi povežejo, kar je zavaljo dobička na času dobro, slama sicer ne trpi mnogo, ako nekoliko delj časa na njivi ležijo; vendar pa je dobro še pred nočjo snopje v stavke postaviti ali porazobesiti. Ako se snopi dobro v stavke postavijo, smejo brez škode delj časa na njivi ostati posebno, če se jim je pravi klobuk, ki jih dežja in solnca brani, naredi.

Trtna uš je na Francoskem vinograde tako upostošila, da so Francozje letos uže 140 milijonov frankov v zlatu izplačali za tuje vino. Največ nakupili so ga na Španjskem, potem na Italijanskem in Ogerskem.

Dopisi.

Iz Maribora. († G. dr. Duchatsch) je naglo politično smrt storil po samomoru. Čuditi se temu ni, ako pomislimo, da živimo v dobi brezštevilnih samomorov. Zlasti od liberalizma nadehnjenim ali oblizanim ljudem pristudi se ta svet toliko, da ne morejo pričakati narurne smrti. Zato čujemo skoro vsak dan, kako je se ta ustrelil, drugi zavdal, tretji žile prerezal, četrti v vodo skočil, peti obesil itd. Tudi g. dr. Duchatsch ni hotel čakati na narurni konec svojemu dvojnemu poslanstvu. Razne „britkosti tega življenja“ žalostne skušnje s političnimi prijatelji, brezuspešen boj z nasprotniki itd.